

2023_BURG_00162 Bevel van de burgemeester tot afbouw van de problematische overbevolking in de Gentse gevangenis - Goedkeuring

Beslissing: Goedgekeurd

Zijn aanwezig bij de beslissing van dit punt:

de heer Mathias De Clercq, burgemeester en voorzitter vast bureau

Juridisch kader

De volgende bepalingen zijn van toepassing inzake de bevoegdheid:

Decreet over het lokaal bestuur, artikel 63.

Wetboek van strafvordering, artikel 613, eerste lid.

De beslissing wordt genomen op grond van:

Nieuwe Gemeentewet, artikel 133 en 135, § 2.

Wetboek van strafvordering, artikel 613, eerste lid.

Motivering

Met een aangetekend schrijven van 11 juli 2022 heeft de Commissie van Toezicht Gent, belast met het onafhankelijk toezicht op Gentse gevangenis Nieuwe Wandeling, op de behandeling van de personen in detentie en op het respect voor hun rechten, mij een eerste maal verzocht om een bestuurlijke maatregel te treffen ten aanzien van de Nieuwe Wandeling. Dit verzoek was ingegeven door het gevaar dat de chronische overbevolking in de gevangenis met zich meebrengt, zowel voor het personeel als voor de gedetineerden.

De Commissie van Toezicht verzocht meer concreet om “de eigenaar en de beheerder van de penitentiaire inrichting te Gent te bevelen om de maximale infrastructurele capaciteit (283 gedetineerden + 16 plaatsen beperkte detentie), minstens de huidige kunstmatig verhoogde capaciteit (396 + 30 gedetineerden) van de penitentiaire inrichting in acht te nemen vanaf september 2022 door het afbouwen van de structurele of de structureel georganiseerde overbevolking te bevelen, minstens door te bevelen dat er geen “grondslapers” meer toegelaten worden en de naleving van de genomen bestuurlijke maatregel op te volgen”.

Daarop heb ik op 24 oktober 2022, samen met de provinciegouverneur, de gevangenis bezocht waarbij ik heb moeten vaststellen dat, ondanks de grote betrokkenheid en inzet van het personeel en de directie, de situatie penibel is. De gevangenisdirectie lichtte daarbij toe dat de theoretische capaciteit van de gevangenis (244 plaatsen voor mannen, 39 plaatsen voor vrouwen en 16 plaatsen voor beperkte detentie) omwille van de overbevolking geleidelijk aan werd uitgebreid door het bijplaatsen van bedden tot een maximale capaciteit van 365 bedden op de mannenafdeling en 62 in de vrouwenafdeling.

Op 24 januari 2023 verbleven er, volgens informatie van de gevangenisdirectie, maar liefst 457 mannelijke en 53 vrouwelijke gedetineerden in de Gentse gevangenis. Een bezettingsgraad van 182%, de hoogste in Vlaanderen. Dit betekent concreet dat tientallen gedetineerden noodgedwongen op een matras op de grond moeten slapen, met drie in een cel van 9m² met daarin ook nog sanitaire voorzieningen! Dit fenomeen van de zogenaamde “grondslapers” doet zich al langer voor, maar neemt steeds sterker toe. Volgende tabel van de Commissie van Toezicht geeft dit duidelijk aan:

Datum	Aantal grondslapers Gent
03/01/2017	17
01/03/2018	8
24/09/2019	7
03/01/2020	29
12/01/2021	19
07/06/2021	74
01/09/2022	41
24/10/2022 (datum bezoek gevangenis)	79
25/11/2022	83

Het behoeft geen betoog dat dergelijke overbezetting een immense impact heeft op de goede werking van de gevangenis, en op het welbevinden en de veiligheid van de gedetineerden én het personeel.

Na het bezoek werd er een gezamenlijke brief verstuurd naar de verschillende bevoegde staatssecretarissen en ministers om de toestand aan te kaarten en om hen op hun eigen domeinen tot concrete actie aan te sporen. Er werd gevraagd om:

- Prioritair werk te maken van de “long stay” -instelling in Aalst, en om in afwachting daarvan op kortere termijn maatregelen te treffen voor moeilijk tot niet te re-integreren geïnterneerden;
- Bijkomende capaciteit te creëren bij de private psychiatrie;
- De drugsproblematiek binnen de gevangismuren aan te pakken door oa. preventieve drugscontroles mogelijk te maken;
- Extra ruimte te voorzien voor ontspanning en werk, als zinvolle dagbesteding.

Op 24 januari 2022 vond er een rondetafelgesprek plaats met verschillende betrokken actoren (gouverneur, parket, lokaal bestuur, kabinet Justitie, gevangenisdirectie, ...) om verder te gaan op de ingeslagen weg. Uit dit gesprek is gebleken dat alle actoren weliswaar bezig zijn met het uitwerken van een aanpak binnen hun domein, maar geen van de lopende initiatieven biedt echter een oplossing op korte termijn.

Alle welwillende initiatieven ten spijt, blijft de actuele situatie in de Gentse gevangenis dermate kritiek dat ik mij genoodzaakt zie om verdere maatregelen te treffen. De structurele overbevolking is niet alleen een aantasting van de rechten van de gedetineerden (waarvoor België al vaker op de vingers werd getikt), maar brengt ook de openbare veiligheid en de gezondheid in de gevangenis in het gedrang. De overbevolking zorgt dagelijks voor spanningen en conflicten in de inrichting, tussen gedetineerden die op een paar m² moeten samenleven onderling maar ook tussen gedetineerden en personeel. De vaak onhygiënische omstandigheden vormen bovendien ook een risico voor de verspreiding van infectieziekten.

Op grond van mijn bevoegdheid om de openbare orde te handhaven, vervat in de artikelen 133 en 135 van de Nieuwe Gemeentewet maar specifiek voor de gevangenis ook in artikel 613 van het wetboek van Strafvordering, beveel ik de directie van de gevangenis Nieuwe Wandeling om de hoger vermelde maximale capaciteit van de inrichting (365 plaatsen voor mannelijke gedetineerden, 62 plaatsen voor vrouwelijke gedetineerden) na te leven door het aantal "grondslapers" te halveren tegen 1 maart 2023 en tot 0 te reduceren tegen 1 mei 2023 zodat er niemand meer op een matras op de grond hoeft te slapen. Deze maatregel moet de levensomstandigheden in de Gentse gevangenis tot een aanvaardbaar minimum brengen en de openbare orde in de inrichting vrijwaren.

Om de situatie op te volgen, plan ik een herbezoek aan de gevangenis.

Bijgevoegde bijlage(n):

- Brief CvT.pdf
- CvT Gent Herinneringsbrief overbevolking aan burgemeester.pdf

Beslissing

Beslist het volgende:

Artikel 1:

Aan de directie van de gevangenis van Gent, Nieuwe Wandeling 89 te 9000 Gent, wordt bevolen om de maximale verhoogde capaciteit (365 mannelijke gedetineerden, 62 vrouwelijke gedetineerden) van de inrichting na te leven door het aantal "grondslapers" te halveren tegen 1 maart 2023 en tot 0 te reduceren tegen 1 mei 2023 zodat er niemand meer op een matras op de grond hoeft te slapen.

Belangrijke bepalingen

Ter voldoening aan artikel 19, tweede lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State wordt hierbij gewezen op de mogelijkheid een vordering tot nietigverklaring en/of tot schorsing in te stellen, tegen de beslissing die u heden wordt betekend.

Beroepen tot nietigverklaring (en eventueel schorsing) moeten op straffe van niet-ontvankelijkheid worden ingesteld binnen de zestig dagen nadat de beslissingen, reglementen of besluiten werden bekendgemaakt of betekend. Op hetzelfde ogenblik als zij haar verzoekschrift indient, stuurt de verzoekende partij een kopie daarvan ter informatie naar Stad Gent, p.a. Botermarkt 1, 9000 Gent.

Het ondertekende verzoekschrift kan per aangetekende zending aan de griffie van de Raad van State, Wetenschapsstraat 33, 1040 Brussel worden gericht of elektronisch via <http://eproadmin.raadvst-consetat.be>

Meer informatie op <http://www.raadvst-consetat.be> , doorklikken naar 'procedure' > 'bestuursrechtspraak'.

Mededeling

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) voorziet het recht van toegang van de opgenomen persoonsgegevens.

U heeft hierdoor het recht inzage te vragen van de U betreffende persoonlijke gegevens die in een verwerking zijn opgenomen. Indien deze onjuist, onvolledig of niet relevant (meer) zijn, kunt U de verbetering of de verwijdering ervan vragen.

2023_BURG_00162 - Bevel van de burgemeester tot afbouw van de problematische overbevolking in de Gentse gevangenis